

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ
της 30ής Ιουνίου 1988 *

Στην υπόθεση 226/87,

Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από τους Ξενοφώντα Γιαταγάνα και Luís Antunes, μέλη της νομικής της υπηρεσίας, με αντίκλητο στο Λουξεμβούργο τον Γεώργιο Κρεμλή, μέλος της νομικής της υπηρεσίας, κτίριο Jean Monnet, Kirchberg,

προσφεύγουσα,

κατά

Ελληνικής Δημοκρατίας, εκπροσωπούμενης από τους Αστέρη Πλιάκο, ειδικό σύμβουλο στο Υπουργείο Εμπορίου, Ν. Φραγκάκη και Ι. Γαλάνη-Μαραγκουδάκη, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο την ελληνική πρεσβεία, 117, Val-Sainte-Croix,

καθής,

που έχει ως αντικείμενο να αναγνωρισθεί ότι η Ελληνική Δημοκρατία, παραλείποντας να λάβει, εντός της ταχθείσας προθεσμίας, τα αναγκαία μέτρα προκειμένου να συμμορφωθεί προς την απόφαση 85/276/ΕΟΚ της Επιτροπής, της 24ης Απριλίου 1985, σχετικά με την ασφάλιση στην Ελλάδα των περιουσιακών στοιχείων του δημοσίου και των πιστώσεων που χορηγούνται από τις ελληνικές κρατικές τράπεζες (ΕΕ L 152, σ. 25), παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από τη Συνθήκη ΕΟΚ,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ

συγκείμενο από τους Mackenzie Stuart, πρόεδρο, G. Bosco, J. C. Moitinho de Almeida και G. C. Rodríguez Iglesias, προέδρους τμήματος, T. Koopmans, U. Everling, Y. Galmot, K. Κακούρη και F. Schockweiler, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: G. F. Mancini
γραμματέας: B. Pastor, υπάλληλος διοικήσεως

* Γλώσσα διαδικασίας: η ελληνική.

έχοντας υπόψη την έκθεση για την επ' ακροατηρίου συζήτηση και κατόπιν της προφορικής διαδικασίας της 24ης Μαΐου 1988,

αφού άκουσε το γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά την ίδια συνεδρίαση,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- 1 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη γραμματεία του Δικαστηρίου στις 20 Ιουλίου 1987, η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων άσκησε, δυνάμει του άρθρου 169 της Συνθήκης ΕΟΚ, προσφυγή με την οποία ζητεί να αναγνωριστεί ότι η Ελληνική Δημοκρατία, παραλείποντας να λάβει, μέσα στην ταχθείσα προθεσμία, τα αναγκαία μέτρα προκειμένου να συμμορφωθεί προς την απόφαση 85/276 της Επιτροπής, της 24ης Απριλίου 1985, σχετικά με την ασφάλιση στην Ελλάδα των περιουσιακών στοιχείων του δημοσίου και των πιστώσεων που χορηγούνται από τις ελληνικές κρατικές τράπεζες (ΕΕ L 152, σ. 25), παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από τη Συνθήκη ΕΟΚ.
- 2 Το άρθρο 13 του ελληνικού νόμου 1256/82, της 28ης/31ης Μαΐου 1982, αφενός επιβάλλει την ασφάλιση όλων των περιουσιακών στοιχείων του δημοσίου, καθώς και των ελληνικών δημόσιων επιχειρήσεων, αποκλειστικά από ελληνικές επιχειρήσεις του δημοσίου τομέα και αφετέρου υποχρεώνει το προσωπικό των ελληνικών κρατικών τραπεζών να συνιστά στους πελάτες τους να ασφαλίζονται σε ασφαλιστικές επιχειρήσεις εξαρτώμενες από τον κρατικό τραπεζικό τομέα και ελεγχόμενες απ' αυτόν.
- 3 Με απόφαση της 24ης Απριλίου 1985, την οποία εξέδωσε βάσει του άρθρου 90, παράγραφος 3, της Συνθήκης, η Επιτροπή χαρακτήρισε τις νομοθετικές αυτές διατάξεις ασυμβίβαστες προς τις διατάξεις του άρθρου 90, παράγραφος 1, της Συνθήκης, σε συνδυασμό με τις διατάξεις των άρθρων 52, 53, 5, δεύτερη παράγραφος, και 3, στοιχείο στ), της εν λόγω Συνθήκης. Η απόφαση αυτή, που κοινοποιήθηκε στην ελληνική κυβέρνηση με έγγραφο της 30ής Μαΐου 1985, όριζε, στο άρθρο 2, ότι η εν λόγω κυβέρνηση όφειλε να ενημερώσει την Επιτροπή, εντός προθεσμίας δύο μηνών από της κοινοποίησής, σχετικά με τα μέτρα που έλαβε για να συμμορφωθεί.

- 4 Η Επιτροπή, επειδή δεν έλαβε καμιά πληροφορία μέσα στην ταχθείσα προθεσμία, απηύθυνε υπόμνηση στην ελληνική κυβέρνηση, η οποία, με έγγραφο της 29ης Οκτωβρίου 1985, της γνωστοποίησε ότι το άρθρο 13 του νόμου 1256/82 επρόκειτο να τροποποιηθεί στο άμεσο μέλλον.
- 5 Επειδή η νομοθετική αυτή τροποποίηση δεν επήλθε, η Επιτροπή κίνησε, στις 8 Απριλίου 1986, τη διαδικασία του άρθρου 169 της Συνθήκης, καλώντας με έγγραφη όχληση την Ελληνική Δημοκρατία να υποβάλει τις παρατηρήσεις της.
- 6 Επακολούθησε αλληλογραφία, κατά την οποία οι ελληνικές αρχές περιορίστηκαν στο να αναγγείλουν την επικείμενη κατάθεση στη Βουλή σχεδίου νόμου, με το οποίο θα προσαρμοζόταν η υφιστάμενη νομοθεσία προς την απόφαση της Επιτροπής της 24ης Απριλίου 1985.
- 7 Τέλος, η Επιτροπή, αφού απηύθυνε στην ελληνική κυβέρνηση, στις 17 Φεβρουαρίου 1987, αιτιολογημένη γνώμη που έμεινε αναπάντητη, άσκησε την υπό κρίση προσφυγή.
- 8 Στην έκθεση για την επ' ακροατηρίου συζήτηση, αναπτύσσονται διεξοδικώς η οικεία εθνική νομοθεσία, η εξέλιξη της διαδικασίας καθώς και οι αιτιάσεις και τα επιχειρήματα των διαδίκων. Τα στοιχεία αυτά της δικογραφίας δεν επαναλαμβάνονται πιο κάτω παρά μόνον καθόσον απαιτείται για να σχηματίσει κρίση το Δικαστήριο.
- 9 Προς στήριξη της προσφυγής της, η Επιτροπή υποστηρίζει ότι η Ελληνική Δημοκρατία όφειλε να συμμορφωθεί προς την απόφασή της της 24ης Απριλίου 1985 και ότι δεν μπορεί να εγείρει ζήτημα νομιμότητας στο πλαίσιο της παρούσας διαδικασίας για αναγνώριση παραβάσεως.
- 10 Η καθής κυβέρνηση διατείνεται ότι, στην πραγματικότητα, η προαναφερθείσα απόφαση της Επιτροπής πρέπει να θεωρηθεί ως απλή γνώμη. Το γεγονός ότι η εν λόγω κυβέρνηση δεν χρησιμοποίησε κατά της αποφάσεως αυτής το ένδικο βοήθημα του άρθρου 173 δεν μπορεί να θεωρηθεί ως αναγνώριση του δεσμευτικού της χαρακτήρα

και του βασίμου της. Δικαιούται επομένως να αμφισβητήσει, επ' ευκαιρία της υπό κρίση προσφυγής, τη νομιμότητα αυτής της πράξης που φέρεται ως απόφαση. Υποστηρίζει ότι, αντιθέτως προς τα διαλαμβανόμενα στην απόφαση αυτή, το άρθρο 13 του ελληνικού νόμου 1256/82 δεν αντιβαίνει προς τη Συνθήκη.

- 11 Πρέπει να σημειωθεί ότι, κατά το άρθρο 90, παράγραφος 3, της Συνθήκης ΕΟΚ: « Η Επιτροπή μεριμνά για την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος άρθρου και απευθύνει, εφόσον είναι ανάγκη, κατάλληλες οδηγίες ή αποφάσεις προς τα κράτη μέλη ». Όπως προκύπτει από την απόφαση του Δικαστηρίου της 6ης Ιουλίου 1982 (συνεκδικασθείσες υποθέσεις 188 έως 190/80, Γαλλική Δημοκρατία, Ιταλική Δημοκρατία και Ηνωμένο Βασίλειο της Μεγάλης Βρετανίας και Βορείου Ιρλανδίας κατά Επιτροπής, Συλλογή 1982, σ. 2545), το γεγονός ότι η παρεχόμενη από τη διάταξη αυτή αρμοδιότητα στην Επιτροπή ασκείται εντός ειδικού πεδίου εφαρμογής και υπό προϋποθέσεις που ορίζονται σε συνάρτηση με το σκοπό του άρθρου αυτού δεν αναιρεί την υπαγωγή των « οδηγιών » και « αποφάσεων », που αναφέρει η εν λόγω διάταξη της Συνθήκης, στη γενική κατηγορία των οδηγιών και αποφάσεων του άρθρου 189.
- 12 Κατά συνέπεια, η απόφαση της Επιτροπής της 24ης Απριλίου 1985 ήταν, δυνάμει των διατάξεων του άρθρου 189, τέταρτη παράγραφος, της Συνθήκης, « δεσμευτική ως προς όλα τα μέρη της » για την Ελληνική Δημοκρατία προς την οποία απευθυνόταν και η οποία είχε, επομένως, την υποχρέωση συμμορφώσεως προς τις διατάξεις της, μέχρις ότου επιτύχει ενδεχομένως από το Δικαστήριο είτε την αναστολή εκτελέσεως είτε την ακύρωση της επίμαχης απόφασης. Εν προκειμένω όμως η ελληνική κυβέρνηση ούτε ζήτησε ούτε πέτυχε από το Δικαστήριο τη λήψη τέτοιων μέτρων.
- 13 Για να αμφισβητήσει την παράβαση που της προσάπτεται, η Ελληνική Δημοκρατία δεν μπορεί, εν πάση περιπτώσει, να εγείρει ζήτημα νομιμότητας της απόφασης της 24ης Απριλίου 1985.
- 14 Όντως, το σύστημα των ενδίκων βοηθημάτων που έχει καθιερωθεί με τη Συνθήκη διακρίνει τις προσφυγές των άρθρων 169 και 170, αφενός, με τις οποίες σκοπείται να αναγνωρισθεί ότι ένα κράτος μέλος παρέβη τις υποχρεώσεις του, και τις προσφυγές των άρθρων 173 και 175, αφετέρου, με τις οποίες σκοπείται ο έλεγχος της νομιμότητας των πράξεων ή παραλείψεων των κοινοτικών οργάνων. Τα ένδικα αυτά βοηθήματα

επιδιώκουν διαφορετικούς στόχους και διέπονται από διαφορετικές ρυθμίσεις. Ένα κράτος μέλος δεν μπορεί, επομένως, ελλείψει διατάξεως της Συνθήκης που θα του το επέτρεπε ρητά, να επικαλεστεί την έλλειψη νομιμότητας μιας αποφάσεως της οποίας είναι αποδέκτης, ως μέσο άμυνας κατά προσφυγής λόγω παραβάσεως στηριζόμενης στην παράλειψη εκτελέσεως της αποφάσεως αυτής.

- 15 Η Ελληνική Δημοκρατία αντέτεινε κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση ότι, παρά ταύτα, στην υπό κρίση περίπτωση και για να ανταποκριθεί σε θεμελιώδη επιταγή της κοινοτικής έννομης τάξης, το Δικαστήριο οφείλει να ασκήσει τον έλεγχό του, κατόπιν προβολής ενστάσεως, επί της αποφάσεως της 24ης Απριλίου 1985. Και τούτο διότι η απόφαση αυτή έχει εκδοθεί κατά παραγνώριση της θεμελιώδους αρχής της κατανομής αρμοδιοτήτων μεταξύ Κοινότητας και κρατών μελών και στερείται έτσι παντελώς νομικού ερείσματος στην κοινοτική έννομη τάξη.
- 16 Η ένσταση αυτή θα μπορούσε να γίνει δεκτή μόνον αν η επίμαχη πράξη έπασχε από ιδιαιτέρως σοβαρές και προφανείς πλημμέλειες, σε σημείο που να μπορεί να χαρακτηριστεί ως ανυπόστατη (απόφαση της 26ης Φεβρουαρίου 1987, υπόθεση 15/85, *Consorzio Cooperative d'Abruzzo*, Συλλογή 1987, σ. 1005). Όμως, η επιχειρηματολογία που προέβαλε η Ελληνική Δημοκρατία δεν περιέχει κανένα συγκεκριμένο στοιχείο δυνάμενο να προσδώσει έναν τέτοιο χαρακτηρισμό στην απόφαση της Επιτροπής. Άλλωστε, και η ίδια είχε θεωρήσει ότι η απόφαση της 24ης Απριλίου 1985 δεν ήταν ανυπόστατη, εκδηλώνοντας καθ' όλη την προ της ασκήσεως της προσφυγής διαδικασία την πρόθεσή της να συμμορφωθεί προς αυτήν.
- 17 Απ' όλα τα προεκτεθέντα προκύπτει ότι η προσφυγή της Επιτροπής πρέπει να γίνει δεκτή, χωρίς να είναι αναγκαίο να αποφανθεί το Δικαστήριο επί της νομιμότητας της επίδικης απόφασης.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 18 Κατά το άρθρο 69, παράγραφος 2, του κανονισμού διαδικασίας, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα. Επειδή η Ελληνική Δημοκρατία ηττήθηκε, πρέπει να καταδικαστεί στα δικαστικά έξοδα.

Για τους λόγους αυτούς

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ

αποφασίζει:

- 1) Η Ελληνική Δημοκρατία, παραλείποντας να λάβει, μέσα στην ταχθείσα προθεσμία, τα αναγκαία μέτρα προκειμένου να συμμορφωθεί προς την απόφαση 85/276/ΕΟΚ της Επιτροπής, της 24ης Απριλίου 1985, σχετικά με την ασφάλιση στην Ελλάδα των περιουσιακών στοιχείων του δημοσίου και των πιστώσεων που χορηγούνται από τις ελληνικές κρατικές τράπεζες (ΕΕ L 152, σ. 25), παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από τη Συνθήκη ΕΟΚ.
- 2) Καταδικάζει την Ελληνική Δημοκρατία στα δικαστικά έξοδα.

Mackenzie Stuart Bosco Moitinho de Almeida Rodríguez Iglesias

Koormans Everling Galmot Κακούρης Schockweiler

Δημοσιεύτηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 30 Ιουνίου 1988.

Ο γραμματέας
J.-G. Giraud

Ο πρόεδρος
A. J. Mackenzie Stuart